

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE (29 DE MAIG DE 2007)

Estic en aquesta taula com a lectora del llibre que presentem.

No estic acostumada a aquestes situacions i això em tensiona, però en els últims anys he començat a donar-li autoritat al saber que naix de pensar l'experiència viscuda, a donar-li valor a l'acte de generositat de compartir experiències i pensaments, i a atribuir-li la responsabilitat del sentit d'allò que s'aporta, també a les persones que escolten l'experiència que es posa en joc, des de les seues necessitats i des del seu context de vida.

Per tot això estic ací, i perquè quan Dolo m'ho proposà, em vingué de seguida al cap una frase que en unes Jornades d' "Entre dos" que vaig tenir el plaer de compartir a febrer en Madrid, va dir una altra Inma (de Màlaga): "Cuando una amiga te pida algo, relájate y disfruta".

Aquesta presentació de mi mateixa em tranquilitza i us pot situar, però crec també que connecta amb el contingut del llibre "Educación, nombre común femenino", i en general amb allò que se m'ha començat a moure des de fa uns quants anys, quan per primera vegada en les Escoles d'Estiu, vaig conèixer a algunes de les dones que escriuen en ell: Nieves Blanco, Milagros Montoya, Ana Mañeru, Ana M^a Piussi, Núria Pérez de Lara, Asun López...

Em serveix el poema d'Ana Mañeru (que ens aporta en la pàgina 113 del llibre) per a expressar el que sentia i pensava, i d'altra manera però encara, el que sent i pense ara:

**Algo fue extraordinario
Y brilló un sol exacto.
Yo no supe lo que era
Porque lo estaba siendo.**

ANA MAÑERU

Poc a poc, i des del meu context i la meua història individual i col·lectiva, he anat pensant-me i sentint-me en l'escola, més des del pilar de les relacions que en ella visc, i des d'allò que desitge fer i ser, que des de l'anàlisi crític del Sistema Educatiu (que no oblide)

Estic en l'escola donant-li més força i autoritat a una mirada que abans emmarcava sols en una intuïció, en un estil humà, en una defensa del dret a l'educació... i sense negar tot això, ara es converteix **estimar** a l'altra persona i a allò que faig en una opció política que té conseqüències en la meua pràctica i la fa millor i més habitable.

Poc a poc he anat depositant esperança en altra manera de fer política, des de la que no tinc respostes globals, però que em compensa la decepció que sent quan observe que es defensen projectes polítics d'esquerra des de la lògica del poder, de la rivalitat i la competència electoral, per tant fent política de dreta. Continue buscant, i no ho faig a soles.

Em plantejé llegir establint un diàleg amb les dones que escriuen. **Diàleg que partia de la complicitat** que m'anava fluint ja des de la lectura del pròleg, per compartir la inquietud i l'atracció vital pels aspectes de vida sobre els que es reflexiona en el llibre. Soc mestra, i el món de l'educació forma part fonamental de la meua vida.

Aquest punt de partida còmplice em va dur a **desitjar quedar-me amb una escolta activa, amb allò que connectava amb els meus sentiments, amb allò que m'aportava claus de vida.** Vaig decidir optar per la mirada que acull. No sentia que era el moment d'anar a la recerca d'allò discutible, que no termina de ser meu. Vaig triar establir una relació des de la confluència (que no nega la diversitat), però que es predisposa a acollir allò que, com diria la meua estimada Pilar, és un **més**.

Al llarg del llibre hi ha afirmacions i paraules que intueix potents, buscades... i que jo sé que tal vegada no arribe a fer meu el sentit i significat des del que són buscades. Al principi, fa uns anys, llegia més a pressa, deduïnt per aproximació el significat que podria tenir determinades paraules i expressions. Ara sé que les paraules estan buscades i posades en relació, aportant idees i conceptes nous: per exemple, "partir de si" "autoritat" "pedagogia de la diferència sexual", "ordre simbòlic de la mare"... Les llig espai, i crec que m'acoste al seu sentit; hi ha d'altres que encara les deixo ballant dins del meu cap... per exemple, la "chispa divina", "transcendir la vida"...

Hi ha afirmacions que en un principi, fa uns anys, eren les que em marcaven una distància. Ara, sé que les llig, i les escolte amb més obertura intel·lectual, i menys por en la pràctica... i estic amb més ganes d'entendre la profunditat dels arguments de les dones que les signen, que d'entrar en la polèmica d'atacar-les o defensar-les..., i fins i tot, m'atreviria a recomanar a altres persones aquesta actitud d'escolta.

Però fonamentalment està allò que m'enamora, que em resulta potent perquè connecta amb la meua experiència, amb la meua intuïció, cada vegada més amb el meu pensament, ja amb paraules que li donen més significat a la meua pràctica, que naixen i tornen a d'ella...

- Què potent això de reconèixer-nos homes i dones!... i no estar tot el temps comparant-nos, buscant la igualtat, observant les diferències que no entenem, de voltes d'aprofitar la suma que podem fer en el món.
- Què potent això de donar-li sentit al present! Què potent el poder que sents quan el compromís polític el trobes en el sentit que li dones en primera persona a la teua pràctica.
- Quina emoció quan li pose valor d'opció i de pensament a determinades pràctiques femenines en l'escola, que fins i tot havia tingut que dissimular... que mal vist estava això d'estimar als nanos com una mare.!
- Quina potència transformadora té, donar-li valor de vida a la paraula i no fer discursos desconnectats de l'experiència, i buscar paraules per a pensar-la i contar-la.
- Quin poder transformador de la pràctica té el fet de reflexionar sobre el plaer, el temps, la confiança, el cos, el saber, la mediació, l'altre, la vida... en l'educació, i pensar-se a una mateixa com a mestra, posant en joc totes aquestes paraules en la pròpia experiència.

Ja triaré altres moments, segur, i desitge que siguen en relació , per a esbrinar què em deixa un ressò estrany, què no faig meu, què no acabe d'integrar en mi..., però ara em guanya el **més**.

I des d'ací he fet la lectura i el meu diàleg amb cadascuna d'aquestes dones, que puc visualitzar escoltant, parlant, pensant, abraçant, acollint... perquè d'algunes puc sentir que he tingut la sort de conèixer-les, i a les que els agraeix enormement que practiquen política de dones.

Trie provocar el vostre desig amb 6 "perles" que ens regalen en 6 dels 11 capítols del llibre. **Aquestes "perles" no pretenen ser un resum de l'aportació de cada article, si no una bona provocació per a desitjar dialogar amb la seua lectura.** Aquestes dones pensen l'educació des de la vida, des de la seua vida... i ens donen claus de vida. Totes les paraules que es posen en joc segur que ens preocupen i ocupen a diari, i sobre elles prenem opcions i adoptem actituds quotidianes que defineixen clarament el punt de partida de la nostra pràctica educativa.

Ana M^a Piussi en "El sentido libre de la diferencia sexual en la educación" ens diu:

- **Educar en la diferencia**, (...) de modo que ninguno de los dos padezca o haga padecer la reducción a objeto de la palabra o de la mirada del otro, sino que, por el contrario, pueda abrirle caminos a una búsqueda libre y continuada de las formas de la propia humanidad, fuera de las jaulas de los roles y de los significados histórica y socialmente atribuidos a uno y a otra, comporta salir de simetrías forzadas, de órdenes simbólicos unidireccionales, hasta ahora androcéntricos pero no por ello no punitivos también para los hombres.

Ana Mañeru Méndez en "Sosiego y placer en la educación" ens diu:

- He aprendido de otras mujeres a saber reconocer que hay cosas en la educación, precisamente las fundamentales, que ya las sabemos antes de entrar en clase, porque las traemos de casa, como son **el amor, la relación, la lengua, el escuchar y descifrar lo que te dice el cuerpo y lo que dicen los otros cuerpos; estas son las cosas necesarias para aprender y poder enseñar otras cosas nuevas, y no tienen nada que ver con la novedad ni con lo que se pasa de moda. Pero estos son saberes que no se acumulan sino que están vivos y hay que renovarlos cada día para que se vayan desplegando con toda su potencia transformadora; y para que esto ocurra hay que hacerles sitio y darles tiempo.**

M^a Milagros Montoya Ramos en "Ser en confianza" ens diu:

- Cuando se abre la brecha de la desconfianza, sólo queda el recurso a los derechos y se busca la solución en los expedientes disciplinarios y las expulsiones como la panacea de todos los males, aunque la realidad nos diga que por ahora no han logrado mejorar ni cambiar nada (...) **¿Y yo qué hago, cómo lo veo y cómo lo vivo? ¿Cuál es mi receta? Desplazarme desde el centro usurpado inadecuadamente por los contenidos hasta centrarme en la confianza en la relación educativa; escuchar más que hablar; elegir, si puedo, dónde, cuándo y cómo quiero enseñar; hacer lo que está en mi mano; decir la verdad; no quejarme indiscriminadamente; mediar en los conflictos, no desde los derechos, sino en relación de confianza; entrar en el aula con la misma ilusión del primer día y exigir de cada cual lo más que pueda sacar de sí, como si fuera la última clase y no hubiera otra oportunidad de aprender más; elegir ser tutora de un grupo...(…)**

Asunción López Carretero en "Hacerse mediación viva" ens diu:

- De la preocupación por el aprender me he ido desplazando a la de enseñar y desde ahí a la relación. Vivir ese arte de la mediación requiere de una sensibilidad epistemológica que es política porque indica una relación con el saber y por tanto un cambio de posición simbólica, una relación de autora que transmite con pasión viviendo desde dentro el sentido, conectando su experiencia con la de las alumnas y alumnos para vivir conjuntamente ese amor al sentido que se da en el vínculo. (...) Educar es abrir esa relación siempre imprevista y nueva entre el enseñar y el aprender. Dejarse transformar por la realidad, abrirse a la pregunta.

Nieves Blanco García en "Saber para vivir" ens diu:

- El conocimiento es algo que adquirimos, habitualmente con esfuerzo, tiene un carácter más intelectual y busca la universalidad, la objetividad lograda por "el máximo desprendimiento de lo individual". El saber, en cambio, se adquiere sin esfuerzo y a veces sin consciencia, esta ligado a la experiencia, a lo vivido, a lo contingente. El origen del conocimiento es el pensamiento, la pregunta; el origen del saber es la experiencia. (...) El conocimiento puede transmitirse, reproducirse, controlarse; la experiencia, que es el origen del saber, es irrepetible, no controlable a voluntad porque es temporal y está ligada a lo concreto. "No hay que renunciar ni al conocimiento ni al saber, ni a la pregunta ni a la experiencia. (...) La vida necesita del pensamiento, pero lo necesita porque no basta con nacer una vez y moverse en un mundo de instrumentos útiles. La vida humana reclama siempre ser transformada, estar continuamente convirtiéndose en contacto con ciertas verdades". (...) En este modo de aunar pensamiento y experiencia, conocimiento y saber, encuentro una ventana que me permite mirar con otros ojos el sentido del conocimiento en la educación y el papel indispensable que en ella tenemos las y los enseñantes.

Núria Pérez de Lara Ferré en "El Otro (y la otra, lo otro)" ens diu:

- llevar a la educación ese orden simbólico de la madre que no es excluyente de ninguna vida humana porque lo que desea es hacerla posible, sean cuales sean las condiciones en las que esa vida se da.

Estic convençuda que l'escola és una institució altament contradictòria. Per un costat, recordant quan fa alguns anys llegia a Foucault i a Carlos Lerena, sé que està al servei del saber dominant. Selecciona en funció de les classes socials, i poden anar superant totes les barreres i filtres que es posen tots aquells que de partida ja estan en bona posició. No és una institució que equilibri oportunitats, que iguale... Però, per altre costat, també estic convençuda que pot fer bé en la vida de les persones que vivim en ella o que passem per ella, i que com diu Milagros Montoya, pot ser un espai de relació i d'aprenentatge.

Hi ha una pregunta, que es fa Milagros, i jo també, que es converteix en una opció perquè augmenta la consciència i la responsabilitat sobre la pràctica: "¿Y yo qué hago, cómo lo veo y cómo lo vivo?"... Jo dic moltes vegades, que l'escola i el Sistema Educatiu, serà lo que serà, però quan jo entre per la porta de l'aula estic avocada a actuar, no puc deixar-nos a tots i totes congelats en estat d'hivernació fins que arribe el moment òptim, o no estiguen els horaris, les parets, els pupitres, la pressió social, el neoliberalisme amb totes les seues formes, fins que no estiguen les lleis retrògrades... en fi, no puc deixar d'actuar... i quan comence soc conscient que podem crear moltes relacions, i aprenentatges... que de ben segur valen la pena en si mateixos... eixa és l'aposta de la Renovació Pedagògica, i eixa també és l'aposta del llibre.

Recomane clarament una lectura lenta i tranquil·la d'ell, que convida al diàleg (tal vegada en estiu).

Estic convençuda que activar les claus de vida que ens aporta el llibre "Educación, nombre común femenino" ajuda a fer una escola més habitable i a integrar un canvi de mirada, que jo he triat acollir.
Moltes gràcies!

Maig de 2007
INMA COSCOLLÀ GIRONA

